

**KYMMENEN TEESIÄ
EU:N TULEVAISUUDESTA**

Alexander Stubb 2.3.2007

KOKOOMUS

2.3.2007

Alexander Stubb

KYMMENEN TEESIÄ EU:N TULEVAISUUDESTA

Tiivistelmä

Yli puolet suomalaisen kansanedustajan työstä liittyy jollain tavalla Euroopan unioniin. EU ja Suomi ovat saman kolikon kaksi eri puolta. Suomi on osa EU:ta ja EU on keskeinen osa suomalaista päätöksentekoa - EU-asiat ovat Suomen asioita.

Suurin osa EU-asioista koskee sisäpolitiikkaa. Esimerkiksi ilmastonmuutosta, työllisyyttä, maahanmuuttoa, maataloutta tai syrjäseutujen aluetukia on mahdotonta käsitellä ottamatta huomioon EU:ta. Suurin osa Suomen ulkopoliitikasta hoidetaan EU:n kautta.

Suomi kehuu maailmalla, että sen kansanedustajat valvovat EU-asioita tehokkaammin kuin minkään muun maan parlamentaarikot. Tälle väitteelle on katetta vain, jos kansanedustajat saavat vaaleissa tuen linjalle, jota he aikoivat noudattaa EU-asioita valvoessaan. Kunnollisen valtakirjan saavat vain ne ehdokkaat ja puolueet, jotka kertovat ennen vaaleja, miten he suhtautuvat EU-asioihin.

Kokoomus on ainoa puolue, joka esittää vaalien alla selkeän ja konkreettisen ohjelman EU:n tulevaisuudesta. Tämän raportin tavoitteena on nostaa esille seuraavan vaalikauden keskeisiä EU-asioita. Kokoomus esittää seuraavat kymmenen teesiä EU:n tulevaisuudesta:

- 1. EU:sta ilmastonmuutoksen ehkäisyn esitaistelija.*
- 2. EU:sta maailmanpoliittinen suurvalta.*
- 3. EU:n laajentumista jatkettava hallitusti.*
- 4. EU:lle perustuslaki vuonna 2009.*
- 5. EU:n neljä vapautta kunniaan.*
- 6. EU:lle yhteinen energiapolitiikka.*
- 7. EU:n puolustusyhteistyötä on vahvistettava*
- 8. EU:n budjetti ja rahankäyttö uusiksi.*
- 9. EU:lle yhteisiä päätöksiä oikeus- ja sisäasioihin.*
- 10. EU-sääntelyssä keskittyttävä olennaiseen.*

Johdanto

Euroopan integraatiolla on neljä kirkasta perustavoitetta: rauha, vakaus, turvallisuus ja vauraus. Ne saavuttaakseen jäsenmaat ovat päättäneet jakaa yhdessä toimivaltaa ylikansallisella tasolla. On parempi etsiä yhteisiä ratkaisuja yhteisiin ongelmiin.

EU on onnistunut tavoitteissaan. Satojen vuosien sotimisen jälkeen on säästyttävä jäsenmaiden välisiltä väkivaltaisuuksilta.

Maailmassa ei ole yhtään järjestöä, joka olisi estänyt konflikteja Euroopan unionia paremmin. Sen alue on ollut sekä turvallinen että vakaa muuhun maailmaan verrattuna. Eurooppalaisia hyvinvointivaltioita ei olisi olemassa nykyisessä muodossaan ilman integraatiota.

Samalla EU on yksi maailmanpolitiikan merkittävimmistä innovaatioista. Viisikymmentä vuotta sitten perustettu yhteisö vaikuttaa jokapäiväiseen elämäämme. Yli 350 miljoonalla EU-kansalaisella on taskussaan euroja. Unionin sisällä voi matkustaa ja työskennellä vapaasti ja yhteinen lainsäädäntö ohjaa esimerkiksi jäsenmaiden kilpailu-, kauppaa- ja ympäristöpolitiikka.

Me eurooppalaiset olemme perusominaisuuksiltamme hyvin samanlaisia. Yhteinen arvopohja, suvaitsevaisuus, demokratia, markkinatalous, sosiaalinen tasapaino ja oikeusvaltio kuuluvat eurooppalaiseen maailmankuvaan.

Euroopan integraatio on aina edennyt yksittäisten hankkeiden kautta. Alussa kyse oli aikansa kuumasta kysymyksestä - Saksan ja Ranskan hiili- ja terästeollisuuden yhtenäistämisestä. Rooman sopimuksella rakennettiin pohja seuraavalle askeleelle: vapaakauppa- ja tulliliitolle.

Viime vuosikymmenen projekti oli luoda todelliset sisämarkkinat ja yhteisvaluutta euro. Kuten Amsterdamin sopimuksessa todetaan, tavoitteena on ollut edistää tasapainoista ja kestävästä taloudellista ja sosiaalista kehitystä. Nyt 2000-luvulla, viisikymppiseltä unionilta puuttuu kuitenkin "se suuri projekti".

Sellaisen Eurooppa kuitenkin tarvitsee: unioni ei voi laajentua lähes 30 maan yhteisöksi, ellei se selkeytä tavoitteitaan. Selkeät poliittiset tavoitteet olisivat omiaan myös parantamaan unionin hyväksyttävyyttä. Yhteiset päämäärät puolestaan auttaisivat unionia toimimaan nykyistä yhtenäisempänä. Jäsenmaat eivät yksin pysty vastaamaan globalisaation haasteeseen.

Viimeisen viidentoista vuoden aikana EU on kehittynyt huimaa vauhtia. Jäsenmäärä on tuplaantunut, on luotu yhteisvaluutta, unionista on tullut entistä vaikutusvaltaisempi toimija kansainvälisessä politiikassa. Nyt on kuitenkin valloillaan uudenlainen protektionismin ja nationalismien aikakausi. Nykyinen EU toimii pelikenttänä pikkupolitiikoinnille, jota käydään pitkälti sisäpolitiikan vuoksi. Pienetkin erot kärjistyvät, ja asiat etenevät hitaimpien, itsekkäimpien ja varovaisimpien ehdoilla.

EU on vedenjakajalla. Sillä on tasan kolme kehitysvaihtoehtoa. Se voi joko vahvistua, taantua tai hajota. EU vahvistuu jos yhteistyö perustuu lakiin ja ylikansallisiin instituutioihin, jossa ratkaisuja etsitään yhdessä. EU taantuu, jos hallitustenvälisyys saa ylliotteen. Hajoamisvaihtoehtoa ei myöskään voi sulkea pois. Mikään tässä maailmassa ei ole ikuista, ei edes EU.

Keskustelu ydin-Euroopasta tulee myös jatkumaan seuraavien vuosien aikana. Kyseessä on kestoaihe, joka saa lisävauhtia aina laskukausien ja laajentumisten yhteydessä. Pelätään, että porukka on kasvanut liian suureksi tehokkaaseen päätöksentekoon, ja siksi tarvitaan kovaa ydinjoukkoa.

Eriytyvä integraatio on EU:n tulevaisuutta. Eurooppalaisten ytimien pitäminen EU:n piirissä sisällä

on paras keino taata niiden avoimuus, demokraattisuus ja tehokkuus. Suomen tavoitteena on oltava osallistuminen mahdollisimman moneen syntyvistä ytimistä. Se on ainoa tapa pysyä EU:n päätöksenteon keskiössä - ytimessä.

EU:ta ei voi lakaista vaalien ajaksi maton alle. Seuraavan vaalikauden aikana tehdään historiallisia päätöksiä unionin tulevaisuudesta. Viikko eduskuntavaalien jälkeen vietetään EU:n 50-vuotispäiviä. Niitä juhlistetaan julistuksella EU:n tulevaisuudesta.

Kesäkuussa puheenjohtajamaa Saksa esittää konkreettisia vaihtoehtoja EU:n perustuslain elvyttämiseksi. Lähitulevaisuudessa tehdään myös ratkaisevia päätöksiä koskien EU:n laajentumista ja rahoitusta. Suomella tulee olla selkeä linja ja tavoitteet näissä asioissa.

Kaikki raportin kymmenen teesiä - kymmenen keskeistä EU-haastetta - ovat tavalla tai toisella esillä seuraavan eduskuntavaalikauden aikana. Tämän raportin tarkoituksena on luonnostella se linja, miten Suomen tulisi vastata näihin EU:n tulevaisuuden haasteisiin. Miltä me tahdomme EU:n näyttävän huomenna?

1. EU:sta ilmastonmuutoksen ehkäisyn esitaistelija

EU:n ilmastopolitiikan ohjenuorana on, että ilmasto ei saa lämmetä yli kahta astetta esiteollisen aikakauden keskiarvosta. Aika on ihmisen niukin resurssi - ilmastonmuutoksen kohdalla tämä totuus vielä korostuu. Ihmiskunnalla ei ole varaa ihmetellä lämpeneviä kelejä enää pitkään. Tieteellinen tutkimus osoittaa yhä vankemmin, että nyt havaittava ilmaston lämpeneminen on ihmisen aiheuttamaa. Jos kasvihuonepäästöjen määrää ei vähennetä, ilmaston oletetaan lämpenevän 2-3 astetta vuoteen 2050 mennessä. Vaikutukset näkyvät Suomessakin. Aasian suurten siirtymätalouksien pyrkiessä läntiselle elintasolle nykyisten energiaressurssien käyttö ja ilmaston saastuminen eivät ole kestäväällä pohjalla.

EU on osoittanut ainutlaatuista johtajuutta asiassa, johon monet muut maat vasta heräilevät. EU on sitoutunut Kioton ilmastopimuksen päästötavoitteisiin vuosille 2008–2012. Komissio on julkaissut paketin kunnianhimoisia tavoitteita uusiutuvan energian lisätuotannolle ja esittäen päästökattoja auto- ja lentoteollisuudelle. Uusiutuva energiateknologia työllistää 300000 ihmistä Euroopassa ja ala on vahvassa kasvussa. Eurooppa on saavuttanut etulyöntiaseman alan teknologioissa ja innovaatioissa. Suomalaisten osaaminen on huippuluokkaa. Tätä kehitystä on tuettava edelleen.

EU:n tulee ajatella tulevaisuuden energiaprojektia aivan uusista lähtökohdista. Fossiilisille polttoaineille perustuva talous on aikansa elänyt. Energian tuotannon ja käytön tulee perustua ilmaston kannalta kestäväälle pohjalle ja laajemmalle omavaraisuudelle. Näiden tavoitteiden tueksi pitää luoda kunnianhimoiset ja sitovat päästötavoitteet yhteiskunnan eri alueille. EU:n tulee käyttää koko ulkopoliittista arvovaltaansa sen eteen, että aikaa saadaan globaali ilmastopimus vuoden 2012 jälkeen. EU:n tulee huolehtia kilpailukyvystään energiatehokkaalla taloudella sekä teknologisella etulyöntiasemalla.

Suomen tulee pitää huolta, että EU kohtaa ilmastonmuutoksen haasteet ajoissa.

2. EU:sta maailmanpoliittinen suurvalta

EU on maailmanpoliittinen suurvalta kauppapolitiikassa ja kehitysyhteistyössä. EU:n osuus maailmankaupasta on yli 20 prosenttia. Kun unioni puhuu maailmankauppajärjestö WTO:ssa, muut kuuntelevat. Yli 50 prosenttia kaikesta maailman kehitysavusta tulee EU:lta ja sen jäsenmailta. Unioni on erittäin vaikutusvaltainen toimija kehitysmaissa. Mutta ulko- ja turvallisuuspolitiikassa EU:n yhtenäisyys ja arvovalta ovat kuitenkin jatkuvasti koetuksella.

EU:n ulkopoliittikka ei ole itseisarvo. On kolme syytä, miksi unionin pitäisi vahvistaa ulkosuhteitaan. Ensiksi unionilta on vaadittava vahvempaa panosta, jotta maailmanpolitiikka tasapainottuisi. Kansainvälisessä politiikassa tukeudutaan liian usein amerikkalaiseen näkemykseen. Vahvempi EU-ulkopoliittikka antaisi unionille mahdollisuuden edistää omia tavoitteitaan. Toiseksi EU:lla on paljon annettavaa maailmanpolitiikassa. Edustamme yleisesti tunnustettuja perusarvoja, kuten demokratiaa, oikeusvaltion periaatetta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksien kunnioitusta. Kolmanneksi EU-kansalaisten selkeä enemmistö toivoo unionilta vahvempaa roolia maailmanpolitiikassa. Ollaan taas tilanteessa, jossa unioni lupaa paljon, mutta saa aikaan vähän. Jos lupaukset toteutuisivat, unionin uskottavuus kansalaisten silmissä lisääntyisi.

Tullakseen maailmanpoliittiseksi suurvallaksi EU:n tulee kehittää puolustusyhteistyötään, esiintyä yhdellä äänellä ja olla edustettuna YK:n turvaneuvostossa. Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tiivistäminen lisää jokaisen jäsenmaan turvallisuutta ja vahvistaa niiden keskinäistä solidaarisuutta ja uskottavuutta ulospäin.. Perustuslaillinen sopimus parantaa unionin edustusta ulospäin perustamalla EU-presidentin ja ulkoministerin. YK:n turvaneuvoston rakenne on historiallinen jäännös. Sen korjaamiseksi EU:lle tulisi antaa paikka YK:n turvaneuvostossa. EU:n instituutioiden välinen valtakamppailu häiritsee unionin toimintaa kansainvälisessä politiikassa.

Suomen tulee tukea ja vahvistaa EU:n roolia maailmanpoliittisena suurvallana.

3. EU:n laajentumista jatkettava hallitusti

Viidenkymmenen vuoden aikana EU on lisännyt jäsenmääräänsä viisi kertaa. Jokainen laajentuminen on ollut yksilöllinen tapahtuma. Ensimmäiset neljä laajentumista toivat mukanaan yhdeksän uutta jäsenmaata. Viimeisin laajentuminen on perua kylmän sodan päättymisestä. Kahdestatoista uudesta maasta kymmenen sijaitsee itäisessä Euroopassa. Ainakin, kun asiaa katsoo perustajavaltioiden näkökulmasta. Ennen laajentumista pelättiin, että unioni ei ole valmis sulattamaan entisiä kommunistivaltioita. Toisin kävi. Uudet maat eivät ole ainoastaan sopeutuneet unionin jäseniksi vaan myös vieneet integraatiokehitystä eteenpäin, usein innokkaammin kuin vanhat maat. Tutkimusten mukaan päätökset syntyvät EU:ssa nyt keskimäärin nopeammin kuin vuosituhannen vaihteessa. EU-klubin jäsenmäärän kasvu on hyödyttänyt kaikkia osapuolia poliittisesti ja taloudellisesti. Tästä huolimatta unioni potee nyt ennennäkemätöntä laajentumisväsymystä.

Laajentuminen on ollut helppo kritiikin, jopa pelottelun kohde, koska siihen liittyy usein paljon kysymysmerkkejä. Laajentuminen hyödyttää pitkällä aikavälillä kaikkia osapuolia. Laajentumisen kautta unioni levittää demokratiaa, perusoikeuksia, markkinataloutta, sosiaalista vastuuta ja vapautta rauhanomaisin keinoin. EU voitti kylmän sodan - joskin Yhdysvaltain ja Naton tuella - ampumatta yhtään laukausta. Liberaali demokratia yhdistettynä markkinatalouteen oli voittamaton yhdistelmä. Se jätti taakseen suunnitelmatalouden ja autoritäärisen kommunismin.

Jokaisen laajentumisen yhteydessä valitetaan, että ehdokkaat eivät ole valmiita jäsenyyteen. Väite pitää paikkansa. Yksikään uusi maa ei ole koskaan täyttänyt kaikkia jäsenyysskriteereitä. Ei edes Suomi. Erinäisiä siirtymäjaksoja on aina käytetty ja tullaan aina käyttämään. Viimeisen viidenkymmenen vuoden ajan unioni on tuonut jäsenilleen rauhaa, vakautta ja vaurautta. Laajentuminen on aina ollut keskeinen osa unionin kehitystä. Lähivuosina keskustelu unionin rajoista jatkuu. Tuolloin on parasta pitää mielessä, että sitä ”oikeaa hetkeä” ei tule koskaan. EU ei ole ikinä valmis laajentumaan, mutta se on silti aina valmis. Tämä ei saa kuitenkaan merkitä sitä, että EU:n jäsenyysskriteereistä tingitään.

Suomen on tuettava EU:n määrätietoista, mutta hallittua laajenemista.

4. EU:lle perustuslaki vuonna 2009

Euroopan unionin perustuslaillinen sopimus on merkittävä edistysaskel integraatiokehityksessä. Se ei ole tietenkään täydellinen, mutta huomattava parannus verrattuna nykysopimuksiin. Ensinnäkin, siinä on koottu yksiin kansiin ja ymmärrettävään muotoon EU:n ottamat edistysaskeleet. Toiseksi, se tehostaa ja yksinkertaistaa unionin päätöksentekoa. Kolmanneksi, se tekee EU:sta nykyistä demokraattisemman. Sisällöllisesti perustuslain tuomat suurimmat muutokset koskevat ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Sopimuksen myötä unioni saa sitovat turvatakuut, ulkoministerin ja diplomaattikunnan. Ranskan ja Hollannin kansanäänestystulosten seurauksena EU aloitti perustuslaillisen mietintätaulun. Samalla useat maat ovat jatkaneet sopimuksen ratifiointia. Sen on nyt hyväksynyt 18 EU:n jäsenmaata.

Puheenjohtajamaa Saksa esittää kautensa päätteeksi miten perustuslain kanssa tulisi edetä. Pöydällä on käytännössä kolme etenemisvaihtoehtoa. Ensimmäinen vaihtoehto on heittää hyvästit koko perustuslaille. Jatketaan Nizzan sopimuksen pohjalta ikään kuin mitään ei olisi tapahtunut. Toinen vaihtoehto on niin kutsuttu ”minisopimus”. Tällöin hyväksyttäisiin ainoastaan sopimuksen ensimmäinen, perustuslaillinen osio, joka sisältää kaikki institutionaaliset uudistukset. Viimeisenä vaihtoehtona on niin sanottu ”sopimus plus”. Eli esitetty perustuslaki ja vähän lisää.

Syyt EU:n perustuslain tarpeellisuuteen eivät ole kadonneet. Ilman perustuslakia 25 jäsenmaan unionin toiminta tikahtuu jähmeysteensä, ja Eurooppa jää yhä pahemmin jälkeen kilpailijoistaan. Amerikkalaiset, japanilaiset, venäläiset ja kiinalaiset eivät jää odottamaan, että me selvitämme ongelmamme. Minisopimus ei ole toivottava vaihtoehto Suomen kaltaisen pienen maan kannalta, koska käytännössä siinä hyväksyttäisiin ainoastaan ne institutionaaliset muutokset, jotka hyödyttävät lähinnä suuria EU-maita. ”Sopimus plus” vaihtoehtoon voisi esimerkiksi lisätä oikeusperustan yhteiselle energiapolitiikalle. Samoin ilmastonmuutoksen torjunta voitaisiin nostaa yhdeksi EU:n keskeisimmistä tavoitteista. Myös unionin sosiaalista ulottuvuutta ja maahanmuuttopolitiikkaa voitaisiin vahvistaa. Nämä neljä uudistusta tulisi toteuttaa joustavasti – kaikkien ei tarvitsisi osallistua kaikkeen.

Suomen tulee tehdä töitä sen eteen, että perustuslaki astuu voimaan ilman radikaaleja muutoksia ennen seuraavia eurovaaleja vuonna 2009.

5. EU:n neljä vapautta kunniaan

Tavaroiden, palveluiden, pääomien ja työvoiman vapaa liikkuvuus muodostavat Euroopan unionin toiminnan peruskiven. Tämä perusta luotiin jo Rooman sopimuksessa vuonna 1957. EU:n neljä

vapautta hyödyttävät ja helpottavat monella tapaa jokaisen jäsenmaan kansalaisen arkea. Valuuttakurssien heilahtelu on vaihtunut vakaaksi yhteisvaluutaksi, tullimuurit ovat poistuneet ja yhteiset standardit vauhdittaneet kauppaa. Etenkin viennistä riippuvaisen Suomen kaltaisen pienen maan elinkeinoelämä ei olisi voinut kasvaa ja tuottaa hyvinvointia ilman vapaata pääsyä Euroopan markkinoille. Suomen ulkomaankaupan viennistä EU-maat kattavat noin 60 prosenttia. Ihmisten vapaa liikkuvuus puolestaan on mahdollistanut niin mutkattoman opiskelun ja työskentelyn ulkomailla kuin passittomat lomamatkatkin. Kymmenessä vuodessa kymmenet tuhannet suomalaiset nuoret ovat osallistuneet EU-rahoitteisiin opiskelijavaihto-ohjelmiin. Sisämarkkinoita saa kiittää myös kymmenessä vuodessa yli 50 prosentilla halventuneista puheluista, 40 prosenttia edullisemmista lentohinnoista sekä kauppojen reilusti laajentuneesta tuotevalikoimasta. Neljän vapauden mukanaan tuomien hyötyjen suuruudeksi on laskettu 135 miljardia euroa.

Jokainen noista neljästä vapaudesta on tänään, 50 vuotta myöhemmin, jatkuvan hyökkäyksen kohteena. Tästä löytyy monta esimerkkiä. Vanhat EU-maat eivät halua uusien maiden työntekijöitä markkinoilleen. Palveludirektiivin käsittelyssä useat jäsenmaat tekivät kaikkensa estääkseen palveluiden vapaan liikkumisen. Puolassa, Italiassa ja Saksassa yritetään puolestaan suojella vanhanaikaista pankkisektoria. Myös tavaroiden vapaa liikkuminen tökkii: Ruotsissa valmistetut sohvut kelpaavat kaikille muille, paitsi briteille. Ranskassa taas valmistellaan lakia, joka sallii 11 teollisuussektorin suojelemisen kaikelta kilpailulta - myös EU:n sisäiseltä.

Jäsenmaiden protektionistinen linja on huolestuttava. Se heikentää Euroopan kilpailukykyä, joka on talouskasvun ja työllisyyden ehdoton edellytys. Kolmenkymmenen viime vuoden ajan Euroopan talouskasvu on ollut vaisua. Olemme jääneet ratkaisevasti jälkeen globaaleista kilpakumppaneistamme. EU-maiden kasvuennuste lupaa alueelle keskimäärin 2,7 prosentin kasvua. Luvussa on parannusta viime vuosilta, mutta emme yllä millään Kiinan ja Intian kaltaisiin viiden ja kymmenen prosentin välimaastossa kiitäviin kasvulukuihin. Jokainen jäsenmaa tajuaa, että EU:n todelliset kilpailijat tulevat unionin ulkopuolelta - Yhdysvalloista, Kiinasta, Intiasta, Brasiliasta ja Venäjältä. Vain yhtenäinen EU voi vastata tähän haasteeseen.

Suomen on tehtävä kaikkensa, että EU:n neljä vapautta toimivat todellisuudessa.

6. EU:lle yhteinen energiapolitiikka

EU:n käyttämän energian lähteistä noin puolet tulee unionin ulkopuolelta. Suomen kohdalla luku on noin kaksi kolmasosaa. Kukin jäsenvaltio huolehtii omasta energiantuotannostaan ja -saannistaan. Maiden energiamarkkinat ovat olleet pieniä ja lähes poikkeuksetta kansallisten monopolien hallitsemia. Energiaan liittyvät ympäristökysymykset ovat kirjavalla pohjalla.

Suuren energiariippuvuutensa takia EU:lle on elintärkeää, että unioni voi puhua yhdellä äänellä energian toimittajamaille. Jo nyt EU on kokenut muutaman katkoksen energian toimituksissaan. Yhteisen äänen löytyminen on hapuillut kriittisissä tilanteissa. Kun samat pääasialliset toimituskanavat ravitsevat useamman jäsenvaltion energiatarvetta, on syytä puhua energiasolidaarisuudesta. Tämä olikin keskeinen teema komission alkuvuodesta julkaisemassa energiastrategiassa. Sähkömarkkinoiden vapauttaminen lisää jäsenmaiden keskinäistä riippuvuutta ja vaatii unionin laajuisen säätelyn. Ympäristö ja päästötavoitteet tekevät eurooppalaisesta energiapolitiikasta yhteisen projektin.

EU:lle tulee luoda energiasolidaarisuudelle perustuva yhteinen energiapolitiikka. Energiaturvallisuutta on tuettava aktiivisella ulkopoliitikalla - unionin on puhuttava yhdellä äänellä.

Sähkömarkkinoiden vapauttaminen tulee viedä loppuun tehokkaamman tuotannon ja edullisempien kuluttajahintojen saavuttamiseksi. Päästötavoitteet voidaan saavuttaa ainoastaan jos niihin tähtäävät toimet koordinoidaan. Uusiutuville ja vähäpäästöisille teknologioille perustuva energiatalous vaatii osaamisen jakamista ja kaikkien innovaatioiden hyödyntämistä. Aktiivisella ja rohkealla toiminnalla jo varhaisessa vaiheessa Suomi varmistaa, että pohjoisen pienen maan erikoispiirteet otetaan huomioon.

Suomen on osallistuttava aktiivisesti EU:n yhteisen energiapolitiikan hahmotteluun.

7. EU:n puolustusyhteistyötä on vahvistettava

Puolustusyhteistyö on keskeinen osa EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Perustuslakiehdotukseen sisältyvät turvatakuut, joiden sanamuoto on hyvin yksiselitteinen: ”Jos jäsenvaltio joutuu alueeseensa kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, muilla jäsenvaltioilla on velvollisuus antaa sille apua kaikin käytettävissään olevin keinoin”. Näin, vaikka Suomi teki valitettavasti kaikkensa EU:n turvatakeiden vesittämiseksi edellisessä hallitustenvälisessä konferenssissa.

Unionille on luotu nopealla aikataululla kriisinhallintakyky ja nopean toiminnan joukot. Myös puolustusmateriaaliyhteistyössä edistys on ollut voimakasta. Puolustusbudjeteille saadaan huomattavasti enemmän vastinetta kun jokainen jäsenmaa ei joudu tekemään samoja asioita. Kyse on uskottavasta puolustuksesta. Suomen tulee oman turvallisuutensa nimissä osallistua aktiivisesti EU:n puolustusyhteistyöhön ja sen jatkokehittämiseen. Suomi ei ole enää liittoutumaton valtio, vaan EU-maa. On mahdotonta kuvitella tilannetta, jossa yhteen EU-maahan hyökätään, eivätkä muut jäsenmaat rientäisi apuun.

Yhteinen puolustus on kirjattu nykyiseen EU-sopimukseen yhteisen puolustuspolitiikan kaukotavoitteena. EU:n 27:stä jäsenestä 21 on kuitenkin järjestänyt oman puolustuksensa Naton kautta. Nato on niille tulevaisuudessakin ensisijainen puolustusorganisaatio. Niinpä EU:n puolustusyhteistyön kehittäminen edellyttää toimivaa yhteistyötä EU:n ja Naton välillä. Se vahvistaisi EU:n roolia Naton sisällä. Suomi on jatkuvasti, tälläkin vaalikaudella, lähentynyt Natoa ja on todennäköistä, että sama kehitys jatkuu myös ensi vaalikaudella hallituspohjasta riippumatta. Suomen etu on, että EU:n puolustusyhteistyötä kehitetään edelleen Naton olemassa olevia resursseja hyödyntäen.

Suomen on ajettava EU:n puolustusyhteistyön tiivistämistä.

8. EU:n budjetti ja rahankäyttö uusiksi

Nykyinen rahoitusjärjestelmä on epädemokraattinen. Ensiksikin EU-kansalaiset eivät ymmärrä, miten paljon ja millä tavalla unionia rahoitetaan. Toiseksi, kansalliset parlamentit ovat budjettineuvotteluissa pelkkiä kumileimasimia. Kun hallitukset ovat neuvotelleet rahoitusraamit valmiiksi, yksikään kansallinen parlamentti ei niitä kaada. Kolmanneksi, suorilla kansanvaaleilla valitun Euroopan parlamentin asema budjettineuvotteluissa on vähintäänkin eriskummallinen. Euroopan parlamentti on maailman ainoa parlamentti, joka päättää menoista, mutta ei tuloista.

EU:n varat kerätään maataloudesta ja sokerintuotannosta perittävin maksuin, ulkorajoilla perittävin tullein, arvolisäveroin ja jäsenvaltion bruttokansantuotteeseen perustuvien jäsenmaksuin. Unionin kokonaisbudjetti on vain prosentin verran koko alueen bruttokansantulosta. Suhteellisuudentaju

kuitenkin häviää raadollisissa budjettineuvotteluissa. Kukin jäsenvaltio laskee, kuinka paljon unioni sille maksaa ja kuinka paljon se saa. EU tyypistyy kirjanpitoharjoitukseksi. Unohdetaan, että EU on rauhanprojekti. Tästä näkökulmasta EU on edullinen hanke.

Menoista voidaan ja pitääkin väitellä. Menoja pitäisi keskittää entistä enemmän tutkimukseen, teknologiaan, ilmastonmuutoksen torjumiseen ja ulkopoliittikkaan. Nyt suurin osa menee eri tavoin maatalouteen. Sen sijaan globaaliin vaikuttamiseen panostetaan vähemmän, vaikka juuri tällä saralla EU:lta odotetaan toimintakykyä. EU valmisteleekin rahoituksensa uudelleenkohdentamista, jotta kyetään vastaamaan paremmin tuleviin haasteisiin.

Suomen on osallistuttava EU:n budjetin kehittämiseen ymmärrettäväksi ja järkiperusteiseksi.

9. Yhteisiä päätöksiä oikeus- ja sisäasioihin

Kun eurobarometrissa kysytään EU-kansalaisilta, missä unionin pitäisi tehdä enemmän, lähes yhdeksän vastaajaa kymmenestä toivoo EU-päätöksiä siitä, miten torjutaan terrorismia, ihmiskauppaa, järjestäytyntä rikollisuutta ja huumausaineiden laiton kauppaa. Maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikasta mielipiteet jakautuivat. Toiset toivovat, että myös oikeus- ja poliisitoimien aloilla päätöksiä tehtäisiin unionissa. Oikeus- ja sisäasiat ovat siis alue, jossa EU:lta odotetaan yhteisiä toimia.

Kovin pitkälle niissä ei yllätä, jos yhteistyö jää vain hallitustenväliseksi. Sisämarkkinoiden ja euron rakentaminen vei aikansa. Ne syntyivät koska irtaannuttiin hallitustenvälisestä päätöksenteosta. Oikeus- ja sisäasioissa aikaa ei kuitenkaan ole loputtomiin. Esimerkiksi laittoman maahanmuuton kasvu on lisännyt muukalaisvastaisuutta ja nostanut esiin kansallismielisen populismin. Nationalistisilta ja rasistisilta liikkeiltä on katkaistava siivet osoittamalla, että yhteisillä päätöksillä päästään parempiin tuloksiin kuin jäsenmaiden yksittäisillä toimilla. Kansainvälistä rikollisuutta vastaan ei voida taistella pelkästään kansallisin keinoin. Ääriliikkeet haluaisivat sulkea rajat ja eristää maansa muista EU-maista. Nyt pitäisi tehdä juuri päinvastoin. Kaikki oikeus- ja sisäasiat pitäisi tuoda yhteisen päätöksenteon piiriin. Näissä asioissa EU:lla on todellista lisäarvoa.

EU tarvitsee tiiviimpää poliisiyhteistyötä ja yhteisen rajavalvonnan, koska yhteiset toimet vahvistavat EU-kansalaisten turvallisuutta. Myös jäsenmaiden rikos- ja siviilioikeusjärjestelmiä tulisi yhtenäistää ja perusoikeuskirja tulisi liittää osaksi EU-sopimuksia. Siten taataan kaikkien EU-alueella liikkuvien oikeusturva ja perusoikeudet. Ei riittä, että oikeus- ja sisäasioita toimitetaan EU:n prioriteetiksi. Jos halutaan päästä kunnan tuloksiin, tarvitaan visioiden lisäksi poliittista tahtoa ja konkreettisia yhteisiä ratkaisuja. Muuten korkealentoiset tavoitteet jäävät vain haaveeksi.

Suomen on panostettava yhteisiin EU-päätöksiin oikeus- ja sisäasioissa.

10. EU-sääntelyssä keskityttävä olennaiseen

EU:n tehtävä on purkaa ylenmääräistä sääntelyä - ei luoda sitä. Sisämarkkinat perustuvat kansallisten rajoitusten poistamiseen. Tavoitteena on yritysten kilpailukykyyn ja kansalaisten elämänlaadun parantaminen. Valitettavasti EU-keskusteluun liittyy myyttejä grillauksen ja lakupiippujen kieltämisestä aina makkarankuoren paksuuden sääntelyyn. Useimmiten nämä ovat uutisankkoja, joiden rinnalla hyvät uutiset jäävät varjoon. Harvoin ymmärrämme kiittää integraatiota vaikkapa halpalentoyhtiöistä, matalista koroista, kulutustavaroiden valikoimasta tai

kännykkäpuhelimien hinnasta.

Osana kilpailukykyyn parantamista, komissio on aloittanut lainsäädännön karsimis- ja yksinkertaistamisohjelman. Tavoitteena on tehdä EU:n lainsäädännöstä maailman parasta. 2005 komissio hautasi kaikki ennen vuotta 2004 aloitetut hankkeet, jotka yhä pyörivät käsiteltävinä tai ovat ristiriidassa EU:n pohjimmaisen tavoitteen kanssa. Yhteensä 74 tavaroiden, palveluiden, pääomien ja työvoimanvapaata liikkuvuutta jarruttavaa hanketta julistettiin loppuun käsitellyiksi. Paremmen säätelyn toimintaohjelma on ulotettu koskemaan myös jokaista uutta lainsäädäntöhanketta. Jokainen komission esitys konsultoidaan sidosryhmillä ja se käy läpi tiukan vaikutustenarvioinnin.

EU:n tulee tarjota enemmän vaihtoehtoja valita. Lainsäädännön pitää olla vapauttavaa, ei lamaannuttavaa. Yhteiset lait puolustavat paikkaansa, kun kyse on ympäristön tilan parantamisesta, turvallisuudesta tai kilpailukykyä. Sen sijaan monessa kysymyksessä säätelyn tarpeen voi jättää kotikunnan- tai kaupungin harkittavaksi. Mottona tulee olla: vähemmän säätelyä, enemmän Eurooppaa.

Suomen on vastustettava protektionismia ja liiallista säätelyä.

Johtopäätökset

EU on kiistan menestystarina. Erimielisyydet oli ennen tapana ratkaista taistelutantereilla. Toisen maailmansodan opetuksin aseet vaihdettiin neuvottelupöydiksi. Siirryttiin kansallisten rajojen purkamisen ja yhteistoiminnan historiaan. "Ei koskaan enää" vaikuttaa yhä eurooppalaisten takaraivoissa. Lopputuloksena EU on näin merkinnyt alueellaan ennennäkemätöntä rauhaa, vakautta, turvallisuutta ja vaurautta.

Samalla EU:n toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti. Kylmä sota on päätynyt. Entiset Itä- ja Keski- Euroopan kommunistivaltiot ovat mukana EU:ssa. Elinkeinoelämän rakenne muuttuu, savupiiput muuttuvat palveluiksi. Väestö ikääntyy. Kiina ja Kaakkois-Aasia nousevat. Yhdysvallat on siirtynyt yksipuolisen toiminnan tielle, mutta myös havahtunut tarvitsevansa muita.

Euroopan unioni on toimintaympäristön muuttuessa jatkuvaa heiluriliikettä. Välillä heiluri syventää yhteistyötä. Välillä tullaan taas takaisinpäin. EU:n alkutaival (1957–1973) oli syventämisen ja laajentamisen aikaa. Euroopan yhteisöt perustettiin. Rakennettiin tulliliitto ja otettiin kolme uutta maata mukaan.

Sen jälkeen heiluri muutti suuntaa. Tuli öljykriisi ja euroskleroosi. Herättiin vasta sen jälkeen kun Japani ja USA ajoivat ohi. Vuonna 1985 tapahtui jälleen muutos. Heiluri kääntyi kohti syventyvää integraatiota. Päätettiin panostaa sisämarkkinoihin. Impulssi tuli pitkälti elinkeinoelämän puolelta. Myötätuulta kesti 15 vuotta. Syntyi Maastrichtin ja Amsterdamin sopimukset. Unioni laajeni viidellä uudella maalla, joista Suomi oli yksi. Syntyi yhteisvaluutta euro.

Heiluri muutti taas suuntaa Nizzan riitaisen huippukokouksen seurauksena. Isot ja pienet maat ottivat yhteen. Tästä emme ole toipuneet vielä. Perustuslain kaatuminen Hollannissa ja Ranskassa vahvisti negatiivista kierrettä. Heiluri kääntyy taas plussan puolelle, kun EU-maat löytävät yhteisen haasteen. Ilmastonmuutos sopii yhteiseksi projektiksi.

Heiluriliikkeen myötä jäsenmaiden koalitiot unionin sisällä vaihtelevat. Suomen EU-poliittinen keskustelu kääntyy usein puheeksi EU:n ytimistä: ollako ytimessä vai eikö olla? Keskusteluun kuuluu ihmettely siitä, missä niitä ytimiä on. Yhtään yksittäistä ydintä ei ole. Ytimessä ovat ne jäsenmaat, jotka ovat mukana kaikissa keskeisissä yhteistoimintamuodoissa. Ydin muodostuu "EU:n ystävistä".

Omia asioita koskevissa päätöksissä kannattaa olla mukana. Suomen etuna on olla aktiivinen kaikessa yhteistoiminnassa. Suomen tie on monenkeskisyyden ja siten EU:n syvenevän integraation. Mitä selkeämmät säännöt, sitä vahvempi EU. Näin vahva EU merkitsee pienelle maalle äänivaltaa. Ennen ei Suomen mielipide kiinnostanut. Pienelle maalle yksipuolinen toiminta ei ole vaihtoehto.

EU on poliittinen unioni, joka käyttää taloudellisia ja poliittisia instrumentteja. Se pohjautuu yhteisiin arvoihin, jotka on määritelty perussopimuksissa. Tarkoituksena ovat voimavarat yhdistämällä turvata perussopimuksissa määritellyt yhteiset arvot: ihmisarvon ja -oikeuksien kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo ja oikeusvaltio.

Puolueita on vaikea luokitella perinteisin jaoin vasemmistoon ja oikeistoon tai liberaaleihin ja konservatiiveihin. Käsitteet ovat monimielisiä ja aaterajoja on vaikea hahmottaa. Äänestäjä ei aina tiedä, mistä yksi alkaa ja mihin toinen päättyy. Vaalikoneet antavat ehdotuksia puoluekartan molemmilta laidoilta. Sen sijaan kansainvälisyys on oiva mittari.

Kokoomus on suomalaisista puolueista selkeimmin rajojen purkaja, vapaakaupan ja vastuullisen markkinatalouden puolestapuhuja - siis kansallisen protektionismin ja nurkkakuntaisuuden vastustaja. Kokoomus toimii määrätietoisesti Suomen ja Euroopan etujen puolesta.

Kokoomuksella on suomalaisista puolueista parhaat vaikutuskanavat EU:n päätöksenteossa. Kuulumme EU:n vaikutusvaltaisimpaan poliittiseen liikkeeseen Euroopan kansanpuolueeseen (EPP). Se on Euroopan parlamentin suurin poliittinen ryhmä, sillä on vahvin edustus Euroopan komissiossa ja jäsenmaita edustavassa ministerineuvostossa. Kaikkia näitä instituutioita johtaa EPPläinen poliitikko. Kokoomuksen puheenjohtaja Jyrki Katainen on EPP:n varapuheenjohtaja ja Sauli Niinistö kunniapuheenjohtaja.

Kokoomuksen mielestä Euroopan unioni ilmentää eurooppalaisten tahtoa rakentaa tulevaisuuttaan yhdessä. Kokoomus on valmis syventämään tätä yhteistyötä. Kokoomus haluaa rakentaa EU:sta taloudellisesti vahvan, maailmanpoliittisesti vaikutusvaltaisen ja sisäisesti tehokkaan toimijan.